

Administratīvā procesa likuma 31.pants (subjektīvās tiesības vērsties ar pieteikumu tiesā)

Ministru kabineta 2002.gada 27.augusta noteikumu Nr.384 „Adresācijas noteikumi” (turpmāk – Adresācijas noteikumi) 2.punkts un 3.3, 3.4 un 3.5.apakšpunkts (adreses piešķiršanas mērķis un ietekme)

Virsraksts: Par subjektīvajām tiesībām pārsūdzēt lēmumu par adreses maiņu (piešķiršanu)

Tēzes: Administratīvā procesa likuma 31. panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir vai var tikt aizskartas.

No minētās tiesību normas izriet priekšnoteikums, kam jāpastāv, lai personai būtu tiesības vērsties tiesā, pārsūdzot administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Proti, pēc vispārējiem noteikumiem tiesā var vērties persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir vai var tikt aizskartas. Vienlaikus minētā norma paredz izņēmumu no šī vispārējā principa, nosakot, ka tiesā var vērsties arī persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses nav aizskartas, tomēr tikai tad, ja tas ir atrunāts normatīvajā aktā.

Tādējādi, lai konstatētu, vai personai, kura vērsas ar pieteikumu tiesā, ir atzīstams pieteicēja statuss, nepieciešams izvērtēt, vai ar pārsūdzēto lēmumu (rīcību) ir vai var tikt aizskartas pieteicējiem ar tiesību normu piešķirtās tiesības vai tiesiskās intereses vai arī likumā ir noteiktas tiesības pārsūdzēt attiecīgu lēmumu, arī neesot personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumam.

No Adresācijas noteikumu 3.3., 3.4. un 3.5.apakšpunktos ietvertajām tiesību normām, kas paredz adresācijas objektus, izriet, ka lēmums par adreses maiņu (piešķiršanu) tieši attiecas uz personu, kuras īpašumam adrese tiek piešķirta. Līdz ar to lēmums par adreses maiņu (piešķiršanu) neietekmē un nevar ietekmēt citu personu, kas nav adresācijas objekta īpašnieki, tiesības un tiesiskās intereses, turklāt nepastāv cēloņsakarība starp iespējamām izmaiņām pieteicēju tiesiskajā stāvoklī un pārsūdzēto lēmumu.

Adresācijas noteikumu 2.punkts noteic, ka adrese ir hierarhiski sakārtotu nosaukumu un numuru – adreses elementu – kopa, kas nodrošina adresācijas objekta atrašanās vietas noteikšanu valstī un ko reģistrē Valsts adrešu reģistrā.

No minētajām tiesību normām izriet, ka adreses piešķiršanas mērķis ir adresācijas objekta uzskaites nodrošināšana un atrašanās vietas noteikšana. Līdz ar to nav pamatota apgalvojumam, ka adreses piešķiršana namīpašumam var radīt namīpašniekiem citas tiesības, kā piemēram, tiesības pretendēt uz pieteicējiem piederošu zemi.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta**

2006.gada 21. februāra

L Ē M U M S

Lietā Nr. SKA – 144

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore V.Krūmiņa
 senatore I.Skultāne
 senatore G.Višņakova

 piedaloties pieteicējai *L.L.*, viņas pārstāvim *A.L.*, pieteicēja *A.L.* pārstāvei *I.L.* un atbildētājas Ķeguma novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Ķeguma novada domes pilnvarotajai pārstāvei Sandrai Biļinskai,

 atklātā tiesas sēdē izskatīja *L.L.* un *A.L.* blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 15.decembra lēmumu, ar kuru atstāts negrozīts Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 29.augusta lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā, kas ierosināta sakarā ar *L.L.* *A.L.* un *A.Z.* pieteikumu par Ķeguma novada domes 2004.gada 3.novembra lēmuma Nr.25 atcelšanu, pienākuma uzlikšanu Ķeguma novada domei dzēst piešķirto adresi [*adrese1*] no domes, Valsts zemes dienesta un Zemesgrāmatu nodaļas datu bāzes, kā arī morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ķeguma novada dome 2004.gada 3.novembrī pieņēma lēmumu Nr.25 mainīt adresi namīpašumam „*[adrese]*” ar kadastra numuru [...], kas atrodas uz *L.L.* un *A.L.* un Artūram Lācim piederošā nekustamā īpašuma ar kadastra numuru [...] piešķirot tam

adresi [*adrese1*], Rembates pagasts, Ķeguma novads, Ogres rajons. Lēmums pamatots ar likuma „Par pašvaldībām” 12.pantu un 21.panta pirmās daļas 27.punktu, likuma „Par Latvijas Republikas administratīvo teritoriju izveidošanu un apdzīvoto vietu statusa noteikšanu” 20.panta otro daļu un Ministru kabineta 2002.gada 27.augusta noteikumu Nr.384 „Adresācijas noteikumi” (turpmāk – Adresācijas noteikumi) 5., 23. un 24.punktu.

[2] *L.L. A.L.* un *A.Z.* 2004.gada 3.decembrī vērsās Administratīvajā rajona tiesa, lūdzot atcelt Ķeguma novada domes 2004.gada 3.novembra lēmumu Nr.25, uzlikt pienākumu Ķeguma novada domei dzēst adresi [*adrese1*]no domes, Valsts zemes dienesta un Zemesgrāmatu nodaļas datu bāzes, kā arī atlīdzināt morālo kaitējumu.

Administratīvā rajona tiesa ar 2005.gada 29.augusta lēmumu izbeidza lietā tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punktu.

[3] Par Administratīvās rajona tiesas lēmumu blakus sūdzību iesniedza *L.L. A.L.* un *A.Z.* blakus sūdzību neiesniedza.

Izskatījusi sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2005.gada 15.decembra lēmumu atstāja negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 29.augusta lēmumu, bet blakus sūdzību noraidīja. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem motīviem.

[3.1] Tiesa konstatēja, ka Ķeguma novada dome 2004.gada 3.novembra lēmumā Nr.25, konstatējot, ka novada administratīvajā teritorijā ir divi nekustamie īpašumi ar vienādiem nosaukumiem, nolēma vienam no šiem īpašumiem mainīt tā nosaukumu, jo vienā administratīvajā teritorijā adrese nedrīkst atkārtoties.

[3.2] Lēmums par *S.R.* un *P.B.* piederošā namīpašuma adreses maiņu neskar *L.L.* un *A.L.* kā zemes īpašnieku tiesības un tiesiskās intereses. Līdz ar to *L.L.* un *A.L.* šajā lietā nav pieteicēji Administratīvā procesa likuma 31.panta izpratnē.

[3.3] Strīds nav tikai par adreses maiņu, kas ir pārsūdzētā lēmuma priekšmets. Tas attiecas uz *L.L.* un *A.L.* iebildumiem par *S.R.* un *P.B.* namīpašuma tiesiskumu vispār.

Pieteicējiem kā zemes īpašniekiem savas pretenzijas pret *S.R.* un *P.B.* piederošo namīpašumu jārisina atbilstoši patiesajam strīda priekšmetam.

[4] Par Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 15.decembra lēmumu *L.L.* un *A.L.* iesniedza blakus sūdzību.

[4.1] Pieteicēji norāda, ka Adresācijas noteikumu 32.2.apakšpunkts noteic, ka adresi piešķir, maina vai likvidē. Tātad tiesību normas neparedz adreses piešķiršanu, to mainot. Adrese [*adrese*] namīpašumam ar kadastra numuru [...] nav piešķirta. Minēto apstiprina Ķeguma novada domes 2004.gada 7.oktobra izziņa Nr.L-161/1-18.2 un Tieslietu ministrijas 2005.gada 30.augusta atbilde Nr.1-12/55.

[4.2] Ķeguma novada dome neievēroja Adresācijas noteikumu 26.punktu, kas noteic, ka iestādes var izmantot tikai tiesību normās paredzētajā kārtībā piešķirtās un valsts adrešu reģistrā reģistrētās adreses.

[4.3] Ķeguma novada dome, pieņemot apstrīdēto lēmumu, nepamatoti atsaucās uz Adresācijas noteikumu 5.punktu, kas noteic, ka administratīvajā teritorijā adrese nedrīkst atkārtoties. Konkrētajā gadījumā šī norma nebija jāpiemēro, jo namīpašumam ar kadastra numuru [...] adrese [*adrese*] nebija piešķirta, tātad adreses neatkārtojās.

[4.4] Ķeguma novada dome pārkāpa Administratīvā procesa likuma 2.panta 3.punktu, jo nenodrošināja tiesību normu tiesisku un precīzu piemērošanu. Pieteicēju ieskatā tas izpaudās tādējādi, ka dome namīpašumu atzina par adresācijas objektu.

[4.4.1] Adresācijas noteikumu 3.4.apakšpunkts noteic, ka adresācijas objekts ir dzīvošanai paredzēta ēka. Būvniecības likuma 17.pants noteic, ka būvi drīkst izmantot atbilstoši projektētajām funkcijām un vienīgi pēc tās pieņemšanas ekspluatācijā. Konkrētajā gadījumā namīpašums nav pieņemts ekspluatācijā, turklāt tas nav paredzēts dzīvošanai, jo tam nav projekta dokumentācijas. Savukārt ekspluatācijā nepieņemta būve nav dzīvošanai paredzēta ēka. Līdz ar to namīpašums nav adresācijas objekts.

[4.4.2] Nav pamats piemērot arī Adresācijas noteikumu 3.3.apakšpunktu, jo namīpašumam nav piešķirts apbūvei paredzēts zemes gabals.

[4.5] Pieteicēju ieskatā namīpašums ir prettiesisks. Ar adreses piešķiršanu namīpašumam tiek atļauts izmantot [*adrese*] zemi. Pieteicēju ieskatā tas ir prettiesisks mēģinājums legalizēt nelikumīgo namīpašumu. Ņemot vērā, ka namīpašums atrodas uz pieteicēju zemes, tiek skartas viņu tiesiskās intereses.

[4.6] Pieteicēju ieskatā Ķeguma novada dome pārkāpa Administratīvā procesa likuma 5.pantu.

[4.7] Apgabaltiesas secinājums, ka strīds pēc būtības ir plašāks un dziļāks par šo vienu jautājumu, nedod tiesības tiesai neskatīt šo jautājumu atsevišķi.

[5] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāvji blakus sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem, norādot, ka adrese piešķirta nelikumīgam namīpašumam. Namīpašums, kas atrodas uz pieteicēju zemes nav nodots ekspluatācijā. Mājai adrese [*adrese*] nav

piešķirta. Pieteicēju pārstāvji paskaidroja, ka pieteicēju subjektīvās tiesības un tiesiskās intereses tiek aizskartas, jo adrese tiek mainīta viņu nekustamajam īpašumam, kā arī tādējādi, ka līdz adrešu maiņai tika izmantota viņu adrese [adrese]. Pieteicēju pārstāvju ieskatā, piešķirot namīpašumam adresi [adrese1], tā īpašniekiem būs tiesības pretendēt uz zemi, uz kuras namīpašums uzcelts.

Atbildētājas pārstāve blakus sūdzību neatzina, paskaidrojot, ka pieteicēju nekustamā īpašuma adrese [adrese] saglabājās, adrese mainīta citam pieteicējiem nepiederošam namīpašumam pēc tā īpašnieku iesnieguma.

Motīvu daļa

[6] Administratīvā procesa likuma 31. panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir vai var tikt aizskartas.

No minētās tiesību normas izriet priekšnoteikums, kam jāpastāv, lai personai būtu tiesības vērsties tiesā, pārsūdzot administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Proti, pēc vispārējiem noteikumiem tiesā var vērties persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir vai var tikt aizskartas. Vienlaikus minētā norma paredz izņēmumu no šī vispārējā principa, nosakot, ka tiesā var vērsties arī persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses nav aizskartas, tomēr tikai tad, ja tas ir atrunāts normatīvajā aktā.

Tādējādi, lai konstatētu, vai pieteicēji ir personas, kurām ir tiesības pārsūdzēt tiesā Ķeguma novada domes 2004.gada 3.novembra lēmumu, nepieciešams izvērtēt, vai ar pārsūdzēto lēmumu ir vai var tikt aizskartas pieteicējiem ar tiesību normu piešķirtās tiesības vai tiesiskās intereses vai arī likumā ir noteiktas tiesības pārsūdzēt lēmumu par adreses piešķiršanu (maiņu), neesot personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumam.

[7] Adresācijas sistēmu regulē likums „Par Latvijas Republikas administratīvo teritoriju izveidošanu un apdzīvoto vietu statusa noteikšanu” un Adresācijas noteikumi. Minētie normatīvie akti neparedz, ka, pārsūdzot lēmumu par adreses piešķiršanu vai maiņu, tiesā varētu vērsties persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses nav aizskartas. Līdz ar to Administratīvo lietu departaments atzīst, ka jāvērtē tikai jautājums par to, vai ar pārsūdzēto administratīvo aktu tika vai varēja tikt aizskartas pieteicēju subjektīvās tiesības vai tiesiskās intereses.

[8] Kā izriet no pieteikuma un blakus sūdzības, par savu tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu pieteicēji uzskata Ķeguma novada domes lēmumu mainīt (piešķirt) *S.R.* un *P.B.* piederošā namīpašuma (kadastra numurs [..]) adresi, norādot, ka *S.R.* un *P.B.* piederošā namīpašuma esošā adrese ir [*adrese*], kas atbilst pieteicēju nekustamā īpašuma adresei.

Tātad pieteicēji uzskata, ka viņiem ir tiesības prasīt, lai Ķeguma novada dome nemaina (nepiešķir) citām personām piederošajam namīpašumam adresi, lēmumā norādot šim namīpašumam nepiešķirtu adresi, kas atbilst pieteicēju nekustamā īpašuma adresei.

Saskaņā ar Adresācijas noteikumu 3.3., 3.4. un 3.5.apakšpunktu adresācijas objekti ir apbūvei paredzēts zemesgabals; dzīvošanai, saimnieciskai, administratīvai vai publiskai darbībai paredzēta ēka vai reāli nodalīta ēkas daļa; telpu grupa, kas paredzēta noteiktam izmantošanas veidam (dzīvošanai, komercdarbībai, kā arī saimnieciskai, administratīvai vai publiskai darbībai, vai mākslinieku darbnīcas ierīkošanai) un ir konstruktīvi norobežota ēkas daļa, kurā ir viena vai vairākas funkcionāli saistītas telpas ar atsevišķu izeju uz ielu vai pagalmu vai caur koplietošanas telpām.

No minētās tiesību normas izriet, ka lēmums par adreses maiņu (piešķiršanu) tieši attiecas uz personu, kuras īpašumam adrese tiek piešķirta. Līdz ar to Administratīvo lietu departaments atzīst, ka lēmums par adreses maiņu (piešķiršanu) neietekmē citu personu, kas nav adresācijas objekta īpašnieki, tiesības un tiesiskās intereses. Turklāt nepastāv cēloņsakarība starp iespējamām izmaiņām pieteicēju tiesiskajā stāvoklī un pārsūdzēto lēmumu.

[9] Likuma „Par Latvijas Republikas administratīvo teritoriju izveidošanu un apdzīvoto vietu statusa noteikšanu” 20.pants noteic, ka rajonus, pilsētas, novadus, pagastus, novadu pilsētas, novadu pagastus, ciemus, viensētas, ielas, zemesgabalus, ēkas un telpu grupas uzskaita valsts adrešu reģistrā. Adresācijas noteikumu 2.punkts noteic, ka adrese ir hierarhiski sakārtotu nosaukumu un numuru – adreses elementu – kopa, kas nodrošina adresācijas objekta atrašanās vietas noteikšanu valstī un ko reģistrē Valsts adrešu reģistrā.

Administratīvo lietu departamenta ieskatā no minētajām tiesību normām izriet, ka adreses piešķiršanas mērķis ir adresācijas objekta uzskaites nodrošināšana un atrašanās vietas noteikšana. Līdz ar to nav pamatots pieteicēju paustais viedoklis, ka adreses piešķiršana namīpašumam ar kadastra numuru [..] var radīt namīpašniekiem citas tiesības, konkrētajā gadījumā arī tiesības pretendēt uz pieteicējiem piederošu zemi.

[10] Pieteicēju pārstāvji tiesas sēdē pauda viedokli, ka, tā kā tikai pieteicējiem piederošajam nekustamajam īpašumam ir piešķirta adrese [*adrese*], tad iespējams tieši viņiem piederošajam nekustamajam īpašumam ar pārsūdzēto lēmumu ir mainīts nosaukums.

Kā secina Administratīvo lietu departaments, Ķeguma novada domes 2004.gada 3.novembra lēmuma (sēdes protokola Nr.25 15.paragrāfs) 1.punktā nepārprotami ir norādīts, ka adrese tiek mainīta (piešķirta) namīpašumam ar kadastra numuru [..].

Nekustamā īpašuma kadastra likuma 1.panta 1.punkts noteic, ka kadastra numurs ir nekustamajam īpašumam piešķirta viennozīmīga, neatkārtojama un nemainīga ciparu kombinācija (identifikators). Ievērojot, ka pieteicējiem piederošajam nekustamajam īpašumam kadastra numurs ir [..], nav pamatots pieteicēju tiesas sēdē paustais viedoklis par iespējamo adreses maiņu pieteicējiem piederošajam nekustamajam īpašumam [*adrese*].

[11] Administratīvo lietu departamenta ieskatā, apstākļi, ka Ķeguma novada domes lēmumā kā namīpašuma ar kadastra numuru [..] esošais nosaukums tiek minēts nosaukums [*adrese*], nerada pieteicējiem nekādas tiesiskas vai faktiskas sekas.

[12] Ievērojot iepriekš secināto, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka pamatots ir apgabaltiesas secinājums, ka pieteicējiem nav tiesību iesniegt pieteikumu par Ķeguma novada domes lēmumu, jo *L.L.* un *A.L.* subjektīvās tiesības un tiesiskās intereses ar pārsūdzēto Ķeguma novada domes lēmumu nav aizskartas.

Ievērojot, ka Ķeguma novada domes lēmuma tiesiskums neietekmē pieteicēju subjektīvās tiesības vai tiesiskās intereses, Administratīvo lietu departaments nevērtē pieteicēju blakus sūdzībā minētos argumentus par šā lēmuma tiesiskumu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 15.decembra lēmums ir atstājams negrozīts, bet *L.L.* un *A.L.* blakus sūdzība noraidāma.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta 1.punktu un 324.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

atstāt Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 15.decembra lēmumu negrozītu,
bet *L.L.* un *A.L.* blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

senatore (*paraksts*) V.Krūmiņa

senatore (*paraksts*) I.Skultāne

senatore (*paraksts*) G.Višņakova